

Research Paper

Identifying Causes of Tendency for Match-fixing using Human Resources and Strategies to Combat it in Sports

Mina Mallaei¹ and Mohammad Sadegh Afroozeh²

1. Assistant Professor in Sport Management, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran.
2. Assistant Professor in Sport Management, Faculty of Humanities, Jahrom University, Jahrom, Iran.

Received: 15 June 2020

Accepted: 27 December 2020

Extended Abstract

Summary

At the beginning of the 21st century one of the new problems reported in the world sports sector was match-fixing. Every year, a large number of collusions are reported in domestic competitions or world competitions under the supervision of the committees or world federations, and this can have many consequences.

Introduction

Match-fixing is ranked the third in corruption in sports, which can be defined as a deceptive act or action in order to determine the outcome of a match before it is carried out. Collusion can have many consequences for the players, referees, coaches, league managers, fans, and supporters (Peurela, 2013). Match-fixing in sport can also have other definitions if it can affect a course or outcome of a sporting event in order to gain an advantage for one person or for the others (individuals or institutions) and eliminate all or part of the uncertainty in the length of a competition (Moriconi, 2016). Carrying out research works that can lead to the aggregation and analysis of the opinions of different experts will probably lead to a reduction in the decision-making time of club managers in order to combat this phenomenon for a fair athlete benefit from sports and maintain the sanctity of clean sports. Therefore, the main question will be answered in the two axes of contexts and strategies so that what components are effective on the formation of collusion in sports. After identifying these components, the main question is the strategies available to combat collusion or reduce the opportunity to create it.

Methodology and Approach

This research work was a qualitative one in terms of the strategy type, and the grounded theory was used in terms of the research method. The participants in this work included the knowledgeable people, managers, coaches and athletes, psychologists, sociologists, and sports science professors who were familiar with the issue of corruption, and 18 people were selected non-randomly and by snowballs. The research tool was semi-structured interviews; before the interviews and at the first stage of the work, by studying the research background and collecting the library information, some existing cases were identified. After the interviews, the findings

were analyzed using the contextual method. In this way, after conducting and editing the interviews, different views were coded and classified in the same conceptual groups and then analyzed qualitatively.

Result and Conclusion

The results obtained showed that the legal, economic, public pressure, prejudice, athlete morale, control, professionalism, and social and sports nature were among the factors associated with match-fixing. The strategies including the financial management reform, education, transparency, structuring, and social organization were also identified. The strategies could be examined at three levels: individual, organizational, and extra-organizational. At the extra-organizational level, the social organizing strategies were considered; at the organizational level, education, transparency, financial management, and structuring; and finally, at the individual level, retraining could be emphasized. An athlete or professional coach should first help reduce deviant situations in the sport by promoting the ethical professionalism. Also the structure of sports clubs and leagues should limit the possibility and opportunity of collusion by creating the transparent financial structures and emergence of the Islamic and Iranian cultures.

Keywords: Match-fixing, Human Resources, Sport, Sports Deviations.

To cite this article:

Mallaei, M. & Afroozeh, M. S. (2021). Identifying Causes of Tendency for Match-fixing using Human Resources and Strategies to Combat it in Sports. *Journal of Human Resource Management in Sport*, 8(1), 145-161.

Corresponding Author: **Mohammad Sadegh Afroozeh**

E-mail: sadegh.afroozeh@jahromu.ac.ir

شناسایی علل گرایش به تبانی منابع انسانی و راهبردهای مبارزه با آن در ورزش

مینا ملائی^۱ و محمد صادق افروزه^۲

۱. استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

۲. استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه جهرم، جهرم، ایران.

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۰/۰۷

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۳/۲۶

چکیده

هدف: امروزه با توسعه ورزش قهرمانی انحراف‌های متنوعی نیز دامنگیر ورزش شده است که از تبانی به عنوان یکی از این آسیب‌ها می‌توان نام برد. هدف این تحقیق، شناسایی علل گرایش ورزشکاران و مدیران باشگاه‌ها به تبانی و راهبردهای موثر جهت مبارزه با آن بود.

روش‌شناسی: روش تحقیق کیفی و داده بنیاد به روش گلایزر بود و مشارکت‌کنندگان را کارشناسان ورزشی، حقوقی و فرهنگی، ورزشکاران و نیز مدیران تشکیل می‌داند که ۱۸ نفر به روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی انتخاب شدند. ابزار تحقیق مصاحبه نیمه ساختار یافته بود که داده‌های بدست آمده در سه سطح باز، محوری و گزینشی تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که مولفه‌های قانونی، اقتصادی، فشار عمومی، تعصب گرایی، روحیات ورزشکار، کنترل حرفه‌ای‌گری، اجتماعی و ذات ورزش از عوامل مرتبط با ایجاد تبانی بودند؛ همچنین راهبردها شامل، اصلاح مدیریت مالی، آموزش، شفافیت، ساختار سازی و سامان دهی اجتماعی شناسایی شدند.

نتیجه‌گیری: پیشنهاد می‌شود، راهبردها در سه سطح منابع انسانی، باشگاه و جامعه به بهبود ساختارها و حرفه‌ای‌گری مبادرت ورزند تا به هدف نهایی ورزش پاک نایل گردیم.

واژه‌های کلیدی: تبانی، منابع انسانی، ورزش، انحرافات ورزشی.

نویسنده مسئول: محمد صادق افروزه

تلفن: ۰۹۱۲۸۵۰۵۷۶۱

E - mail: s_afroozeh@yahoo.com

مقدمه

امروزه رفتار نادرست یا غیرقانونی از سوی افراد دارای قدرت، فساد تعریف شده است، علاوه بر این بانک جهانی و سازمان شفافیت بین‌الملل نیز فساد را سوءاستفاده از اختیارات دولتی برای کسب منافع شخصی تعریف کرده‌اند. ورزش نیز به عنوان یکی از پدیده‌های مهم در جوامع امروزی درگیر فساد است، به گونه‌ای که فساد در برخی موارد حسن‌نیت ورزش را خدشه‌دار نموده است (کاستا^۱، ۲۰۱۸، کیهل^۲ و همکاران، ۲۰۱۷). فساد در ورزش عبارت است از هر گونه حرکت غیراخلاقی، غیرقانونی و هر نوع فعالیتی که تلاش کند، عملاً، نتیجه یک رویکرد ورزشی را برای جلو بردن اهداف مادی خود تحریف کند یا گروه‌های بیشتری را در این گونه فعالیت شرکت دهد (گورسی^۳، ۲۰۰۹). بدیهی است، در صورتی که از گسترش فساد در ورزش جلوگیری نشود، عواقبی در پی دارد که از جمله می‌توان به سلطه سرمایه‌داری در ورزش، نقض فلسفه ورزش یعنی رقابت سالم و جوانمردانه، لطمه به شهرت و آوازه سازمان‌های ورزشی، رشته‌های ورزشی و افراد درگیر در ورزش، نقض شایسته سالاری و کاهش انگیزه کارکنان و ورزشکاران، از دست رفتن هواداران، تماشاگران و بینندگان تلویزیونی و در نتیجه از دست رفتن حمایت مالی اشاره کرد (نجفی کلوری، ۲۰۱۲). انواع مختلفی از فساد در ورزش شناسایی شده است. چنانچه ماینینگ^۴ (۲۰۰۵) فساد در ورزش را به دو دسته فساد رقابتی شامل، تبانی و فساد در مورد نتیجه رقابت و فساد مدیریتی شامل، تصمیمات و اعمال غیر قانونی افراد و مسئولان ورزشی تقسیم بندی نموده است که تبانی^۵ یکی از آنها است که به معنی تصمیم و یا قرار گذاشتن دو یا چند نفر برای انجام فعلی خلاف است (جمشیدی و همکاران، ۲۰۱۴) از آنجا که تبانی در رتبه سوم تکرار مفاصد قرار داشته است که می‌توان اقدام یا عمل فریب کارانه‌ای برای تعیین نتیجه مسابقه قبل از انجام آن نیز تعریف گردد. تبانی می‌تواند پیامدهای متعددی برای بازیکنان، داوران، مربیان، مدیران لیگ ها، هواداران و حامیان داشته باشد (پیورلا^۶، ۲۰۱۳)؛ همچنین تبانی در ورزش می‌تواند، دارای تعریف‌های دیگری نیز باشد. چنانچه می‌تواند تاثیر بر یک دوره یا نتیجه رویداد ورزشی به منظور به دست آوردن مزیت برای خود و یا برای دیگران (افراد یا موسسات) و حذف تمام یا بخشی از عدم قطعیت در طول یک رقابت باشد (ماریکونی^۷، ۲۰۱۶). تاریخچه تبانی نشان می‌دهد که نمونه‌های اولیه در مصر و یونان باستان مشاهده شده و سپس در دوران جدید در انگلستان، امریکا و استرالیا مجدداً ظهور پیدا کرد (هیوج^۸، ۲۰۱۸)، ولی در آغاز قرن ۲۱ در واقع یکی از معضلات جدید در بخش ورزش دنیا مجدداً تبانی بود، چنانچه هر ساله تعداد زیادی از تبانی‌ها در مسابقات داخلی کشورهای مطرح و یا مسابقات جهانی زیر نظر کمیته‌ها و یا فدراسیون‌های جهانی گزارش می‌شود (هیل^۹، ۲۰۱۵). تبانی در ورزش می‌تواند تبعات زیادی به همراه داشته باشد. چنانچه بیشتر نهادهای سیاسی و ورزشی اذعان دارند که تبانی در مسابقات، یکپارچگی مسابقات را تضعیف می‌کند، روح ورزش، ارزش‌های مرتبط با آن و نقش اقتصادی آن را از بین می‌برد. این پدیده همچنین تامین تجهیزات مالی ورزشی را تهدید می‌کند و به دلیل از دست دادن سرمایه گذاران بالقوه، حامیان مالی و منافع عمومی به صنعت ورزش لطمه می‌زند (اتحادیه اروپا، ۲۰۱۱). همچنین تبانی که با روح ورزش در تضاد است، دو اختلال اساسی را در ورزش ایجاد می‌نماید که یکی اختلال در عدم قطعیت نتایج و دیگری کاهش محبوبیت ورزش است (چاپلت^{۱۰}، ۲۰۱۵) در واقع هر ساله رسانه‌ها گزارشات زیادی به خصوص در حوزه ورزش افشا می‌کنند که منجر به تشکیل هیات‌هایی جهت مبارزه با آن در سال‌های اخیر شده است (هابرفیلد

1. Costa
2. Kihl
3. Aiden Sidebottom
4. Maenning
5. Conspiracy
6. Peurala
7. Moriconi
8. Huggins
9. Hill
10. Chappellet

و شاهیل^۱، ۲۰۱۳). این انجمن‌ها در قالب مبارزه با تبانی، شرط‌بندی‌های غیر مجاز و نیز کمیته‌هایی از خود دولت‌ها جهت بهبود فضای ورزش تشکیل شده است (اسپانس و الفر^۲، ۲۰۱۵). کمیته بین‌المللی المپیک در اولین گام در سال ۲۰۰۷، خواستار بررسی اظهارات ریاست مبارزه با فساد انجمن بین‌المللی کریکت شد که این سرآغار مبارزه‌های سازمان یافته با تبانی شد که در سال ۲۰۱۱ با پنج ماده ساده قانون بازی جوانمردانه به تصویب رسید (چاپلت^۳، ۲۰۱۶). حتی در کشورهای کمونیستی مانند، جمهوری خلق چین با حرفه‌ای شدن ورزش زنجیره‌های ذینفعان فساد در ورزش بروز کرد که شامل، بازیکنان، باشگاه‌ها، داوران و به ویژه مقامات حاکم بودند؛ همچنین عدم آگاهی روزافزون از بازار آزاد حرفه‌ای، مصرف‌گرایی، تغییر هنجارها و ارزش‌های اجتماعی ذینفعان را در ورزش حرفه‌ای چین منجر به ادامه این روند شده است (هوانگ^۴ و همکاران، ۲۰۱۸). عوامل زیادی باعث سوق ورزشکاران و یا باشگاه‌ها به تبانی است، چنانچه لاش^۵ (۲۰۱۸) در بررسی علل تبانی در فوتبال لهستان در رویکردی جامعه‌شناسانه به ترومای فرهنگی اشاره داشت که ناشی از پیشینه‌های کمونیستی در این کشور بود. در واقع وی تمایل به تبانی را ذهنیتی در بطن فرهنگ یک جامعه می‌داند که می‌تواند در قالب ورزش نیز بروز نماید. البته تبانی همیشه مرتبط با اهداف مالی مانند قمار و یا شرط بندی نیست، چنانچه بلیر^۶ (۲۰۱۸) به موضوع تبانی در بدمینتون زنان المپیک ۲۰۱۲ اشاره کرده است و به این امر صحنه گذاشته است که این مورد فراتر از تبانی در راستای شرط بندی و قمار بوده است و نشان دادند که علاوه بر بررسی پیشینه تبانی در مسابقات و مدارک و اسناد آن باید به بعد جنسیت زنان نیز در امر دقت شود؛ اما باید گفت که تقریباً دست‌کاری‌ها معمولاً می‌تواند از طریق شبکه‌ای از افراد مختلف شامل، بازیکنان تیم‌ها، بازیکنان سابق، داوران، مدیران باشگاه‌ها، مدیران تیم‌ها، کارگزاری‌ها و حتی عوامل تیم پزشکی تیم‌ها صورت پذیرد (پیورلا^۷، ۲۰۱۳، هیل^۸، ۲۰۰۹). البته لامونت^۹ و همکاران (۲۰۱۱) به موسسات مرتبط با قمار در تبانی‌ها اشاره کرده‌اند که از جمله شرکت‌های ساخت سیگار و الکل می‌باشند. همچنین آنها دریافتند که باید حمایت‌های مالی چنین شرکت‌هایی در ورزش به دیده تردید نگاه کرد تا آثار حضور آنان موجب کمترین آسیب به بدنه ورزش گردد؛ همچنین در ورزش‌های مختلف تعداد افراد مختلفی نیز می‌توانند در این دخیل باشند، چنانچه در فوتبال بین ۵ تا ۷ بازیکن می‌توانند مستقیم در تبانی مشارکت دارند، هر چند اکثراً دروازه بانان، بازیکنان خط دفاعی و حمله در این دام خواهند افتاد (هیل، ۲۰۰۸). از عوامل خارجی نیز می‌توان به موسسات شرط بندی غیر مجاز و موسسات بین‌المللی فعال در جرایم سازمان یافته خارج از بخش ورزش را با ورزش اشاره کرد (موریکونی^{۱۰}، ۲۰۱۶، هیل، ۲۰۰۹). فرهنگ کشورها نیز خود گاهی به عنوان خط قرمز و یا محرک در ایجاد تبانی عمل می‌کند، چنانچه در چین عامل دوستی به عنوان تلاش و قولی است، برای کمک به یکدیگر در هر حال است (لی، ۲۰۱۷) علاوه بر این سه مولفه اعتماد به شبکه خود ساخته، نیاز مالی و تعاملات غیر قانونی بازیکنان با یکدیگر می‌تواند بسیاری از بازیکنان را تبانی در مسابقات ترغیب نماید (لوکس^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۶). به هر حال با توجه به تلاش‌ها برای غلبه بر ورزش پاک و جلوگیری از تبانی راه‌های متفاوت و گوناگونی برای مقابله با تبانی توسط نهادهای سیاسی و ورزشی ارائه شده است، چنانچه موریکونی (۲۰۱۶) یکی از این موارد را آگاهی دادن توسط آموزش‌ها دانست و البته اذعان کرد، در ورزش پرتغال و اسپانیا این آموزش‌ها مثر ثمر نبوده است. ناوی و برویر^{۱۲} (۲۰۱۷) نیز

1. Haberfeld and Sheehan
۲. Spapens and Olfers
3. Chapelet
4. Huang
5. Lash
6. Blair
7. Peurala
8. Hill
9. Lamont
10. Moriconi
11. lux
12. Nowy and Breuer

به تحلیل جامعه‌شناسی و اقتصادی پدیده تبانی پرداختند و پیشنهاد دادند که متنوع سازی درآمدها و نیز بهبود ظرفیت‌های ساختاری اجتماعی بتواند در کاهش تبانی در ورزش کمک نماید. در ادامه موریکونی و آلمدیا^۱ (۲۰۱۹) مجدداً به لزوم نهادینه شدن آموزش مقابله با تبانی در ورزش اشاره و توجه به سازمان‌های شفافیت را از راهبردهای موثر می‌داند؛ همچنین وارف^۲ (۲۰۱۶) ادعان دارد که سطح فساد در کشورهای مختلف به موارد مختلفی بستگی دارد که میزان دموکراسی، شفافیت‌های مالیاتی و قوانین دقیق چند مورد از آنها است و راهبردهایی مانند کمپین‌های ضد فساد را پیشنهاد می‌دهد. وژنیاک^۳ (۲۰۱۹) نیز به کاهش حساسیت‌های نظارتی در فوتبال به عنوان یکی از عوامل ایجاد فساد و تبانی در فوتبال اشاره داشته است. هوانگ و همکاران (۲۰۱۸)، به عوامل متعدد ایجاد تبانی در فوتبال چین اشاره داشته‌اند، از جمله نقش الزام قانون، نقش بیش از حد مسئولان اتحادیه فوتبال چین، مالکیت مبهم و فرآیندهای تصمیم‌گیری باشگاه‌ها و عدم حفاظت از داوران، بازیکنان و مربیان. تزینگ^۴ و همکاران (۲۰۲۰) نیز به نقش مافیای سازمانی در بسط تبانی در ورزش چین اشاره داشته‌اند که گاهی از ورزش پایه به انحرافات ورزشی در چین توسعه داده است. هر چند برخی محققان دلایل رواج تبانی را در بخش‌های کلان بررسی نمودند، چنانچه، پارک^۵ و همکاران (۲۰۱۹) در مطالعه خود به تقسیم بندی تبانی در ورزش شامل چهار بخش سازمان محور، رابطه محور، پایدار و هدف محور اشاره نمود. علاوه بر وضعیت و فرهنگ هر جامعه موقعیت‌های مالی و شخصی بازیکنان نیز می‌تواند بر تمایل به تبانی موثر باشد چنانچه بالدسون^۶ و همکاران (۲۰۰۷) نیز طی تحقیقی به این نتیجه رسیدند که بیشتر بازیکنان بسکتبال در دانشگاه‌های آمریکا به دلیل درآمدهای کم و وضعیت اقتصادی ضعیف در معرض فساد و تبانی قرار می‌گیرند، اما همیشه ضعف اقتصادی ورزشکار فسادزا نیست، بلکه گاهی سود ناعادلانه اقتصادی در طی مسابقات که نصیب ورزشکار می‌گردد نیز می‌تواند به عنوان یکی از دلایل سوق ورزشکار به تبانی تلقی گردد (اکویلینا و چتکوتی^۷، ۲۰۱۴). در همین راستا هاون^۸ و همکاران (۲۰۱۹) نیز به رابطه نزدیک احتمال تبانی ورزشکاران و بنگاه‌های شرط بندی در حاشیه ورزش اشاره کرده است که می‌تواند این امر را توسعه دهد؛ همچنین آنها دریافتند که مسابقات گوناگون به علل اخلاقی گوناگونی درگیر تبانی می‌شوند، بنابراین باید استراتژی‌های متنوع و متناسب با آن مسابقه نیز برای مقابله با آن استفاده گردد. در ایران نیز رزاقی (۲۰۱۴) در بررسی فساد اداری در فوتبال به ابعاد مؤثر بر فساد اداری در فوتبال به عوامل اقتصادی، عوامل فرهنگی، ویژگی‌های کارکنان و قوانین و مقررات به ترتیب اولویت اشاره کرد؛ همچنین در یک الگوی مفهومی به ارایه شیوه‌های پیشگیری از جمله اصلاح ساختار اداری، اصلاح ساختار اقتصادی، بهبود فرهنگ عمومی، تقویت وجدان کاری، اصلاح قوانین و مقررات را بیان کرد. از راهکارهای مبارزه با تبانی می‌توان به حضور و تلاش رسانه‌ها اشاره داشت، چنانچه نومراتو^۹ (۲۰۰۹) طی تحقیقی با عنوان رسانه و فساد در ورزش به بررسی نقش رسانه در فرآیند انتشار، نگهداری و کاهش فساد در ورزش با تأکید بر ورزش فوتبال آمریکایی پرداخت. با بررسی چندین نمونه از فسادهای صورت گرفته و منابع آکادمیک موجود، این تحقیق روشن ساخت که چگونه رسانه هم می‌تواند به عنوان دشمن و هم به عنوان تسهیل‌کننده فساد در ورزش عمل کند؛ همچنین نقش هر دو نقش شرایط اقتصادی و ویژگی‌های فردی در تحقیق رزم‌آرا و همکاران (۲۰۱۵) مورد بررسی قرار گرفته است و شرایط اقتصادی را بیشترین و ویژگی‌های فردی کارکنان کمترین تاثیر را در بروز و گسترش فساد اداری گزارش داده‌اند؛ همچنین نشان دادند که راهکارهای اقتصادی، مدیریتی، فرهنگی و سیاسی به ترتیب بر کنترل و کاهش فساد اداری در ادارات ورزش و امور جوانان نقش دارند. به هر حال با توجه به

1. Moriconi and Almeida
2. Warf
3. Woźniak,
4. Tzeng
5. park
6. Baldson
7. Aquilina and Chetcuti
8. Hoeven
9. Numerato

رفتارها و گزارشات تبانی در ورزش که تبانی با داور برای رسیدن به پیروزی، مقاومت در برابر رأی داوران و استفاده از دوپینگ، از مسائل غیراخلاقی رایج در فوتبال کشور شده است (خبیری، ۲۰۰۲) بنظر می‌رسد، باید تحقیق جامعی در این انجام گردد؛ همچنین وجود تبانی در ورزش علاوه بر مضرات جامعه شناسانه و کاهش حسن نیت می‌تواند آثار روحی مخربی داشته باشد که بر مدیران ورزش است که با شناسایی علل ایجاد به تعیین راهکارهای مناسب با فرهنگ و سطح ورزش کشور بپردازند که این تحقیق در پی شناسایی این عوامل و راهکارها است. علاوه بر این انجام تحقیقی که بتواند منجر به تجمیع و تحلیل نظرات کارشناسان مختلف گردد، احتمالاً منجر به کاهش زمان تصمیم‌گیری مدیران باشگاه‌ها جهت مبارزه با این پدیده گردد، تا بتواند هر دو مقوله منفعت عادلانه ورزشکار از ورزش و نیز حفظ حرمت ورزش پاک را در خود داشته باشد؛ بنابراین سوال اصلی تحقیق در دو محور بسترها و راهبردها انجام خواهد شد؛ بدین گونه که چه مولفه‌هایی بر شکل‌گیری عنصر تبانی در ورزش ایران موثر است. سپس بعد از شناسایی این مولفه‌ها سوال اصلی راهبردهایی مبارزه با تبانی و یا کاهش فرصت ایجاد آن است.

روش‌شناسی

این پژوهش از نظر نوع راهبرد، پژوهش کیفی است و از نظر روش اجرای تحقیق، از گردن‌تئوری استفاده شد. پژوهش کیفی برای درک و تبیین پدیده‌های اجتماعی، از داده‌های حاصله از مصاحبه‌ها، مستندات، مشاهده‌ها و غیره استفاده می‌کند. مشارکت‌کنندگان تحقیق شامل، افراد آگاه به موضوع، مدیران، مربیان و ورزشکاران، روانشناسان، جامعه‌شناسان و اساتید علوم ورزشی بودند که با مسئله فساد آشنایی داشتند که ۱۸ نفر به صورت غیر تصادفی و گلوله برفی انتخاب شدند. ابزار تحقیق مصاحبه نیمه ساختار یافته بود که قبل از مصاحبه و در مرحله اول پژوهش از طریق مطالعه پیشینه تحقیق و جمع‌آوری اطلاعات کتابخانه‌ای، برخی موارد موجود شناسایی شد. موارد شناسایی شده به عنوان سؤالات مصاحبه و ابزار اولیه جمع‌آوری داده‌ها مدنظر قرار گرفت، سپس راهنمای مصاحبه تدوین و محقق قبل از انجام مصاحبه با هریک از نخبگان آگاه، راهنمای مصاحبه برای آن‌ها ارسال نمود. مدت زمان مصاحبه‌ها به علل گوناگونی مانند فرصت ناکافی مشارکت‌کننده متفاوت بود، ولی به طور میانگین ۲۰ دقیقه به طول انجامید؛ همچنین مکان مصاحبه در محل مورد توافق مصاحبه‌شونده و پژوهشگر به صورت حضوری و یا تلفنی بوده است. پس از انجام مصاحبه، تجزیه و تحلیل یافته‌ها با استفاده از روش زمینه‌محور انجام شد. به این صورت که پس از اجرا و ویرایش مصاحبه‌ها نظرات مختلف، در گروه‌های مفهومی یکسان، کدگذاری و طبقه‌بندی و سپس به صورت کیفی تحلیل شدند. کدگذاری در این تحقیق به صورت باز و محوری و انتخابی انجام شد. در نهایت پس از مرحله بعد فرآیند کدگذاری محوری و با استناد به تحلیل عوامل به دست آمده و فرآیند کدگذاری باز و محوری انجام شده، فرآیند کدگذاری انتخابی انجام شد. جهت روایی پاسخ به این سؤال است که آیا چیزی که پژوهشگر در حال مشاهده و بررسی آن است، همان چیزی است که او در حال سنجیدن و اندازه‌گیری آن است و پایایی به گستره تکرارپذیری یافته‌های پژوهش اشاره دارد (رضایی، ۲۰۱۷). در تحقیق کنونی از روش توافق درون موضوعی برای محاسبه پایایی مصاحبه‌های انجام گرفته استفاده شده است. برای محاسبه پایایی مصاحبه با روش توافق درون موضوعی دو کدگذار (ارزیاب)، از یک عضو هیات علمی رشته مدیریت ورزشی درخواست شد تا به عنوان همکار پژوهش (کدگذار) در پژوهش مشارکت کند؛ آموزش‌ها و تکنیک‌های لازم جهت کدگذاری مصاحبه‌ها به ایشان انتقال داده شد. در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که در نظر دو نفر هم مشابه هستند، با عنوان "توافق" و کدهای غیرمشابه با عنوان "عدم توافق" مشخص می‌شوند. سپس محقق به همراه این همکار پژوهش، تعداد سه مصاحبه را کدگذاری کرده و درصد توافق درون موضوعی که به عنوان شاخص پایایی تحلیل به کار می‌رود با استفاده از رابطه زیر محاسبه شد:

$$\text{درصد توافق درون موضوعی} = \frac{\text{تعداد توافقات} \times 2}{\text{تعداد کل داده‌ها}} \times 100\%$$

چنانچه نتایج مندرج در جدول ۱ نشان می‌دهد، مصاحبه‌ها از پایایی مناسب ۸۴ درصد برخوردارند؛ همچنین باید اشاره کرد که در تحقیقات کیفی، وسیله اندازه‌گیری خود محققان هستند؛ پس در اعتبار آنان نیز باید مهارت، دقت و صلاحیت آنان در نظر گرفته شود (پاتن، ۲۰۰۲). محقق جهت مقبولیت سعی کرد، افراد نمونه را از طیف مربیان، کارشناسان، مدیران و متخصصان تربیت بدنی انتخاب نماید و جهت قابلیت انتقال از با مرور متعدد مصاحبه‌ها و استخراج حداکثری و غیر تکراری مطالب سعی بر اجرای این توصیه شد. همچنین سعی شد، با توجه به تخصص و جایگاه سازمانی هریک از مصاحبه‌شوندگان و لحاظ کردن این موضوع در انتخاب آنها، احتمال انتقال مفاهیم به سایر محیط‌ها افزایش داده شود؛ همچنین جهت تأیید پذیری نتایج امر محقق تمام روند پژوهش را مکتوب و مصاحبه‌های اجازه دار را از طریق دستگاه ضبط صدا حفظ نموده و همچنین به صورت نوشتاری نکات مهم مکتوب گردید.

جدول ۱. نتایج بررسی پایایی دو کدگذار

ردیف	عنوان مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	پایایی باز آزمون (درصد)
۱	C5	۳۶	۱۶	۴	۸۸
۲	T9	۲۵	۹	۷	۷۲
۳	S12	۲۲	۱۰	۲	۹۰
کل		۸۳	۳۵	۱۳	۸۴

یافته‌ها

در ابتدا به بررسی ویژگی‌های جمعیت شناختی مشارکت‌کنندگان پرداخته شد که نتایج آن در جدول ۲ گزارش شده است.

جدول ۲. ویژگی‌های مشارکت‌کنندگان

سمت	تعداد	تحصیلات	تخصص
ورزشکار	۴	کارشناسی ارشد	فوتبال، والیبال و کشتی
ورزشکار	۳	کارشناسی	فوتبال، والیبال
مربی	۳	کارشناسی	فوتبال، هندبال
مدیر باشگاه	۱	کارشناسی ارشد	فوتسال
کارشناس آگاه	۷	دکتری	مدیریت ورزشی، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی

سپس به شناسایی بسترهای تبانی در ورزش ایران پرداخته شد که نتایج کد گذاری باز و محوری حاصل از مصاحبه نیمه ساختار یافته در جدول ۳ مشاهده می‌شود.

جدول ۳. کد گذاری باز و محوری بسترهای موثر بر تبانی در ورزش ایران

تم	مقوله	کدهای اولیه
قانونی	حساسیت زایی	۱. میزان گزارش‌های مرتبط با تبانی در ورزش کشور
		۲. میزان توجه رسانه‌ها به تبانی‌های اثبات شده در ورزش
		۳. آستانه توجه مدیران قضایی به موارد تبانی
	تخصص قضایی	۴. میزان احتمال پیگیری قانونی در خصوص شایعات مرتبط با تبانی
		۵. میزان پیچیدگی تبانی در ورزش
		۶. وجود کارشناسان قضایی آشنا به ورزش

تم	مقوله	کدهای اولیه	
	منابع آگاه	۷. وجود افراد متخصص به امور مالیاتی در باشگاه‌های ورزشی	
		۸. کارآمد بودن و تقویت مدیریت در خصوص امور مالی باشگاه	
اقتصادی	امنیت مالی منابع انسانی	۹. مسایل مالی بازیکنان حاضر در ورزش	
		۱۰. درآمدهای مالی پایدار ورزشکاران و مربیان	
		۱۱. درگیری‌های مالی مربیان باشگاه‌های ورزشی	
		۱۲. میزان دسترسی به کسب پول ناشی از تبانی	
		۱۳. وضعیت تورم و قدرت خرید	
		۱۴. توان مالی باشگاه‌ها در اداره آن	
	مدیریت مالی باشگاه‌ها	۱۵. میزان شفافیت مالی باشگاه‌های ورزشی	
		۱۶. نوع ساختار خصوصی و یا دولتی باشگاه‌ها	
		۱۷. نوع حامیان مالی ورزشکاران یا باشگاه و وضعیت اقتصادی آنها	
		۱۸. حضور افرادی خارج از گود ورزش	
	مشاغل کاذب	۱۹. دلالتان غیر رسمی در حاشیه	
		۲۰. ایجاد کانون‌های شرط بندی در حاشیه ورزش	
		۲۱. میزان درآمدهای بالا از کنار ورزش	
	فشار عمومی	تحریک درونی	۲۲. میزان تحریک مدیران بر تیم‌ها یا ورزشکاران
			۲۳. تحریک توسط بازیکنان دیگر یا مسئولین برگزارکننده مسابقه
		تحریک بیرونی	۲۴. تحریک یا فشار توسط مسئولین برگزارکننده مسابقه
			۲۵. تحریک یا فشار توسط افراد خارج از تیم
		اعمال تهدید	۲۶. وجود تهدید به اعمال خشونت نسبت به بازیکنان
۲۷. وجود تهدید به خشونت نسبت به اعضای خانواده			
۲۸. تهدید به افشای فسادهای قبل ورزشکار یا مربی			
تعصب گرایی	تیمگرایی	۲۹. اهمیت حفظ محبوبیت ورزشکار	
		۳۰. داشتن احساس آرامش در تیم	
		۳۱. حساس بودن (غیرت داشتن) نسبت به تیم	
	ترس‌ها	۳۲. احتمال دستگیری	
		۳۳. تهدید آینده حرفه‌ای	
		۳۴. ترس از جریمه نقدی و تحریم بلند مدت	
روحیه فردی	نفسیات	۳۵. میزان هیجان ورزشکاران یا مربیان و بدون فکر عمل کردن	
		۳۶. طمع بازیکنان، مربیان و یا مدیران باشگاه	
		۳۷. عزت نفس مدیران یا بازیکنان فوتبال	
	حسن وظیفه	۳۸. پست بازیکن در تیم	
		۳۹. میزان ساعت حضور بازیکن در هر مسابقه	
		۴۰. درک پیشینه و اصالت تیم فوتبال	
		۴۱. میزان سنون حضور بازیکن در تیم	
		۴۲. تمایل بازیکنان و یا مربیان به ثروت اندوزی	
		۴۳. صادق بودن و پایبندی به اصول شخصی	
	شخصیت	۴۴. میزان تحمل شکست ورزشکاران یا مربیان	
		۴۵. عزت نفس ورزشکار یا مربی	
		۴۶. اعتقادات شرعی در خصوص تبانی	
		۴۷. میل به ستاره شدن در ورزش	
		۴۸. میزان ترجیح شهرت در بین ورزشکاران	
	شهرت طلبی	۴۹. میل ورزشکار به نفوذ در همه حوزه های اجتماع	
		۵۰. نظارت‌های درونی در ساختار ورزش	
		کنترل سازمانی	

تم	مقوله	کدهای اولیه	
کنترل		۵۱. وجود روزه‌های قانونی در ایجاد تبانی	
		۵۲. نظارت بر بازی جوانمردانه	
		۵۳. میزان شفافیت‌های مالیاتی در کشور	
	کنترل اجتماعی		۵۴. امکان نظارت‌های مبتنی بر رویکرد سوت زنی اجتماعی
			۵۵. وجود سازمان‌های مردم نهاد عدالت خواه
			۵۶. وجود بازیکنان و مربیان با اعتقادات مذهبی
	کنترل دینی		۵۷. رعایت اصول شرعی توسط مدیران
			۵۸. برحذر داشتن مذهب از فساد
			۵۹. میزان پایبندی به اصول ارزشی مسئولان و کارشناسان
حرفه ای گری	برنامه مداری	۶۰. داشتن اصول شخصی بازیکنان	
		۶۱. حرفه ای گری در بین بازیکنان	
		۶۲. داشتن مدیر برنامه ورزشکار	
	آگاهی حقوقی	۶۳. آگاهی مدیران و ورزشکاران با مفاد قوانین در جرایم تبانی	
		۶۴. منابع آموزشی در آکادمی‌های فوتبال و مدارس پایه	
		۶۵. آشنایی و کلای باشگاه‌ها نسبت به تعاریف و عواقب تبانی	
اجتماعی	نابرابری	۶۶. عدم آشنایی بازیکنان، مربیان و کلای آنان به قوانین کیفری	
		۶۷. توازن در توزیع ثروت در ورزش	
		۶۸. شکاف‌های درآمدی در ورزش‌های مختلف	
	فسادزایی	۶۹. وجود نابرابری‌ها جنسیتی در ورزش	
		۷۰. تبعیض قومیتی، گروهی و جناحی در عرصه‌های مختلف ورزش	
		۷۱. میزان فساد در ساختار ورزش کشور	
	سوگیری		۷۲. مافیای نقل و انتقالات در ورزش
			۷۳. خطر سقوط به رده پایین تر
			۷۴. بده بستان‌های مربیان در مسابقات
ذات ورزش	نتیجه گرایی	۷۵. قومیت گرایی در تعیین نتایج و کمک به ورزشکار یا تیم خاص	
		۷۶. وجود قرار دادهای مالی سنگین در ورزش	
		۷۷. اهمیت نتیجه گرایی در ورزش	
	تیم زدگی		۷۸. سوق باشگاه‌های ورزشی به بنگاه اقتصادی
			۷۹. اهمیت بیش از حد به احساس هواداران
			۸۰. ناامید کردن هم تیمی‌ها
	امید		۸۱. تخریب وجهه مسابقه
			۸۲. تخریب وجهه تیم و باشگاه
			۸۳. تلاش برای حفظ وضع موجود
	نوع ورزش		۸۴. تمایل به تغییر وضعیت ورزشکار یا مربی یا مدیریت باشگاه
			۸۵. نوع پیشنهاد از تیم حریف برای بستن قرارداد در سال آینده
۸۶. نرخ امیدواری به آینده موقعیت ورزشکار یا مربی یا مدیران			
		۸۷. انفرادی یا تیمی بودن ورزش	
		۸۸. ورزش با اجازه شرط بندی یا بدون اجازه	

نتایج حاصل از مصاحبه نشان داد که بسترهای ایجاد تبانی شامل ۸۸ کد شناسایی شده است که در قالب مولفه‌های حقوقی (حساسیت زایی، تخصص گرایی، منابع آگاه)، اقتصادی (امنیت مالی منابع انسانی، مدیریت مالی باشگاه، مشاغل کاذب)، فشار (تحریک درونی، تحریک بیرونی و تهدید)، تعصب گرایی (تمرکز زیاد، ترس‌ها)، روحیات ورزشکار (نفسیات، حسن وظیفه، شخصیت، شهرت طلبی)، نظارت (کنترل سازمانی، کنترل اجتماعی، کنترل دین)، حرفه‌ای گری (اصولگرایی، آگاهی حقوقی)،

اجتماعی (نابرابری، فساد زایی، سو گیری)، ذات ورزش (نتیجه گرایی، تیم زدگی، نوع ورزش، امید) طبقه بندی شدند. در ادامه جهت شناسایی راهبردهای مقابله با تبانی در ورزش با استفاده از مصاحبه نیمه ساختار یافته به شناسایی و حیثه بندی این شاخص ها توسط نخبگان اقدام شد که در جدول ۴ گزارش شده است.

جدول ۴. کد گذاری باز و محوری راهبردهای مبارزه با تبانی در ورزش

کد	مقوله	تم		
دستمزدهای عادلانه به منابع انسانی پرداخت به موقع دستمزد پرداخت به موقع پاداش های نقدی تنوع بخشیدن به درآمدهای ورزشکاران	نظام پرداخت	مدیریت مالی		
			رفاه	
	جنبه های تبانی			آموزش
			عواقب تبانی	
شفافیت درآمدهای بازیکنان در باشگاه شفافیت در قراردادهای ورزشکاران بهره گیری از اتوماسیون های مالی در باشگاهها تقویت سازمان های مردم نهاد ایجاد شفافیت های مالیاتی ورزشکاران و مربیان ایجاد شفافیت در قراردادهای حامیان مالی شفافیت در قراردادهای بین باشگاهها	شفافیت درونی	شفافیت		
			شفافیت بیرونی	
	فرآیند محوری			ساختار سازی
	تلاش در جهت بالا بردن عزت نفس منابع انسانی توسعه اخلاق مداری در ورزش توسعه فرهنگ پهلوانی در ورزش بهره گیری از رسانه ها در جهت شناساندن انحرافات ورزشی شناساندن نتایج و تبعات تبانی در ورزش ارایه تصویر مناسب از آینده تبانی کنندگان در ورزش ایجاد توازن در توجه و توسعه ورزش های گوناگون اصلاح ساختارهای توزیع ثروت در جامعه ایجاد سازوکارهای بهبود عدالت در پرداخت های ورزشی ایجاد عدالت در میزان پرداخت های مالیاتی در ورزش های گوناگون نگاه یکسان به تمام جغرافیای کشور ایجاد و بهبود عدالت معنوی در حمایت از حال و آینده منابع انسانی وجود قوانین و مقررات تنبیهی و سخت گیرانه برای افراد تبانی کننده وجود اتحادیه های قوی بیشتر و توانایی آنها در حمایت از فوتبالیست ها کاهش ابهامات حقوقی در تبانی ایجاد قوانین پیشگیرانه و حمایتی			خود سازی
			فرهنگ سازی	
بسط عدالت				
		قانون گرایی		

به روز رسانی قوانین مطابق با نیازها و شکافهای موجود ورزش

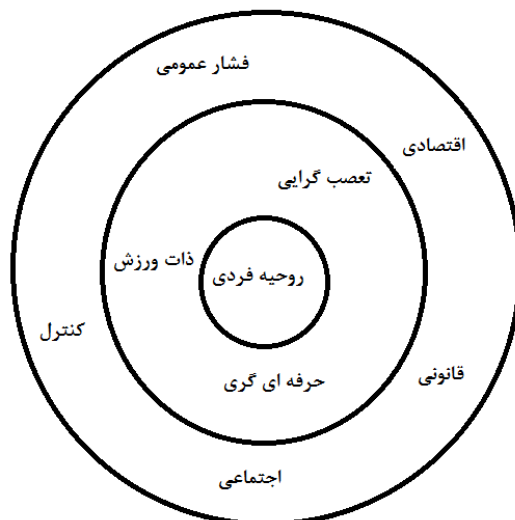
سپس محقق به شناسایی کدهای مربوط به راهبرد پرداخت که در نهایت بعد بررسی ۳۹ کد شناسایی شد که در قالب اصلاح مدیریت مالی (نظام پرداخت و رفاه)، آگاهی دهی (جنبه‌های تبانی، عواقب تبانی)، شفاف سازی (شفافیت درونی، شفافیت بیرونی)، ساختار سازی (فرآیند محوری، مدرن سازی)، ارتقای اجتماع (خود سازی، فرهنگ سازی، بسط عدالت و قانون گرایی) طبقه بندی شدند.

شکل ۱. سطوح راهبردهای مبارزه با تبانی در ورزش

شکل ۱ نشان می‌دهد که در نهایت این راهبردها در سه سطح فردی، سازمانی و فرا سازمانی قابل بررسی می‌باشند که در سطح فرا سازمانی راهبردهای سامان دهی اجتماعی مدنظر قرار می‌گیرد، در سطح سازمانی آموزش، شفافیت، مدیریت مالی و ساختار سازی و در نهایت در سطح فردی نیز آموزش مجدد مورد تاکید است؛ همچنین می‌توان سه سطح برای بسترهای تبانی در ورزش ارایه داد که در شکل ۲ ارایه شده است.

مطابق شکل ۲ فشار عمومی، کنترل، اجتماعی، قانونی، حرفه ای گری و روحیه فردی در سطح کلان است و تعصب گرایی، ذات ورزش و حرفه ای گرایی در سطح ورزش طبقه بندی می‌گردد و در نهایت سطح فردی که بستگی به روحیه فردی هر ورزشکار دارد.

شکل ۲. بسترهای تبانی در ورزش ایران

بحث و نتیجه‌گیری

این تحقیق در پی شناسایی مشکلات و انحرافات در ورزش توسط منابع انسانی مشغول به آن شامل مجموعه باشگاه از جمله تبنانی بود که در این راستا به شناسایی علل وقوع و پیشنهادهای راهبردها پرداخت. نتایج نشان داد که مولفه‌های حقوقی (حساسیت زایی، تخصص‌گرایی، منابع آگاه)، اقتصادی (امنیت مالی منابع انسانی، مدیریت مالی باشگاه، مشاغل کاذب)، فشار (تحریک درونی، تحریک بیرونی و تهدید)، تعصب‌گرایی (تمرکز زیاد، ترس‌ها)، روحیات ورزشکار (نفسیات، حسن وظیفه، شخصیت، شهرت طلبی)، نظارت (کنترل سازمانی، کنترل اجتماعی، کنترل دین)، حرفه‌ای‌گری (اصولگرایی، آگاهی حقوقی)، اجتماعی (نابرابری، فساد زایی، سوگیری)، ذات ورزش (نتیجه‌گرایی، تیم‌زدگی، نوع ورزش، امید) از عوامل مرتبط با ایجاد تبنانی هستند.

نتایج تحقیق مرتبط با مولفه حقوقی با نتایج وزنیاک (۲۰۱۹)، نجفی و همکاران (۲۰۱۲) همخوانی دارد؛ چرا که کاهش حساسیت از طرق مختلف اعم از رسانه‌ای و یا قضایی احتمالاً منجر به گرایش بیشتر نیروی انسانی شاغل در ورزش به تبنانی است. جهت جلوگیری از این آسیب راهبردهای فرهنگی و رسانه‌ای می‌تواند به بهبود اوضاع کمک نماید، چنانچه قانون‌گرایی که از راهبردهای شناسایی شده است، این رویکرد را تقویت می‌کند. چنانچه هوانگ و همکاران (۲۰۱۸) به نقش قانون، در فرآیندهای تصمیم‌گیری، ابهامات مالکیتی و حفاظت از داوران، بازیکنان و مربیان در برابر آسیب‌ها از جمله افشای تبنانی اشاره نموده‌اند. در واقع علاوه بر کمیت، کیفیت قوانین نیز می‌تواند در بسیاری از موارد به کاهش موارد فساد زاد در ورزش منجر گردد؛ چرا که نبود آن عاملی جهت رخنه فساد در حوزه ورزش است (نجفی، ۲۰۱۲)؛ همچنین در این راستا اشنایدر (۲۰۰۴) به قانون‌استخدامی نیز اشاره داشته است که عدم توجه به مولفه‌های اصلی و شایستگی‌های استخدامی می‌تواند ورزش را به معطلات بعدی دچار نماید. ماینینگ (۲۰۰۸) نیز وضع قوانین ورزشی ضد فساد توسط مدیران کمیته بین‌المللی المپیک را راهگشا دانست، بنابراین پیشنهاد می‌شود با همفکری وزارت ورزش و جوانان، فدراسیون‌ها، باشگاه‌ها و منابع انسانی به بررسی گپ‌های موجود در حوزه قانون پرداخته و با شناسایی قوانین لازم و حمایتی یا اصلاح آن به بهبود و کاهش گرایش به تبنانی در ورزش پرداخته شود.

همچنین نتایج تحقیق به مسایل اقتصادی منابع انسانی اشاره دارد که با نتایج چنانچه بالدسون و همکاران^۱ (۲۰۰۷)، موریکونی (۲۰۱۶) و هیل (۲۰۰۹) همسو بود. در واقع طیف زیادی از ضعف‌های مالی ورزشکاران یا مربیان می‌تواند زمینه ساز سوق آنان به تبنانی باشد؛ همچنین پیدایش موسسات شرط‌بندی غیر مجاز و موسسات بین‌المللی فعال در جرایم سازمان یافته خارج از بخش ورزش به ایجاد وضعیت سوق دهنده به تبنانی کمک می‌کند (موریکونی ۲۰۱۶، هیل ۲۰۰۹). پس از آنجا که ایجاد و یا وجود این موسسات عمده‌تاً غیرقانونی در فضای ورزش قهرمانی خود می‌تواند بستر ساز تبنانی گردد (هاون و همکاران، ۲۰۱۹). مبارزه با این گونه موسسات که در کشور ایران غیر مجاز است، تهدیدی است که حتی در کشورهای دیگر با رویکردی فراملی به آن پرداخته شده است (لسترا^۲ و همکاران، ۲۰۱۶)؛ بنابراین حذف و مبارزه با توسعه و یا ایجاد چنین موسساتی داخل، خارج و یا فضای مجازی تا حد زیادی راه را بر تبنانی خواهد بست. در این راستا است که با بهره‌گیری از راهبردهای آگاهی‌دهی منابع انسانی داخل ورزش و یا ذینفعان در خارج از حوزه ورزش و قانون‌مداری می‌توان این بسترهای انحراف را محدود کرد. از دیگر مولفه‌هایی که منابع انسانی را به تبنانی سوق داده، فشارهای درونی و بیرونی است که کمتر مصداقی در مطالعات وجود داشت و شاید ناشی از بکارگیری افراد سیاسی در ورزش ایران باشد که گاهاً مصلحت و روابط سیاسی را فدای عدالت و ورزش جوانمردانه می‌کنند. در این راستا گاهی برخی سیاست‌ها توانسته و یا تلاش نموده است که نتایج ورزشی را به دلخواه تغییر دهد و یا در برخی موارد برخی سیاست‌های لیبرالی در برابر مافیای ورزش ایستادگی نموده است (کایلی^۳، ۲۰۱۳)؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود که با انتخاب روش‌های صحیح مدیر‌گزینی در ورزش به کاهش فعالیت‌های فساد زا در ورزش کمک گردد.

1. Baldson
2. Lastra
3. cayli

مولفه تعصب گرایی و روحیات ورزشکاران نیز از دیگر مولفه شناسایی شده در این تحقیق بود که با نتایج رزم آرا و همکاران (۲۰۱۵) همسو بود. در واقع ویژگی‌های فردی منابع انسانی می‌تواند پتانسیل کاهش و یا افزایش انحراف ورزشی از جمله تبانی تلقی گردد. باید گفت که توجه بیش از حد ورزش با تجارت به مولفه‌ای حائز اهمیت تبدیل شده است و درهم آمیختگی فزاینده ورزش و تجارت موضوع بحث و تفسیرهای فراوانی در میان طیف گسترده‌ای از مفسران و اندیشمندان در سراسر دنیا شده است. در واقع در این دیدگاه حفظ و استمرار نابرابری کارکرد اصلی ورزش تجاری است، برخی منتقدان تجاری شدن به فراموشی ارزش‌های آماتوری ورزش در جریان تجاری شدن اشاره می‌کنند. در واقع در این رویکرد ورزش بین المللی و مدرن پدیده‌ای امپریالیستی است و به گونه‌ای مستقیم با منافع سرمایه‌داران امپریالیست پیوند دارد (رحمتی، ۲۰۰۷). با حرفه‌ای شدن ورزش، ورزشکار به ماشینی تبدیل می‌شود که فقط به انجام وظیفه مشغول است، هر چه ورزش‌ها به سوی حرفه‌ای‌تر شدن به پیش می‌روند، از ابعاد اخلاقی آنان کاسته می‌شود و روح ماشینی آن رشد می‌یابد و اینجاست که سخن از ورزش بدون اخلاق به میان می‌آید. (پار سا مهر، ۲۰۱۶). هر چند برخی محققان معتقدند که حرفه‌ای گرایی ورزش مدرن در شهرت و درآمد خلاصه شده است (میلر، ۱۹۸۰)؛ بنابراین تجاری شدن ورزش در جهان نشان‌دهنده این امر است که آرمان‌های اولیه ورزش در حال از میان رفتن است و جنبه ضد ورزشی آن پدیدار شده است که پدیده تبانی را می‌توان به این امر نیز نسبت داد که پیشنهاد می‌شود، از راهبردهای توسعه خودسازی و از طرفی فرهنگ سازی بهره نمود. توسعه فرهنگ پهلوان پروری و نیز بهبود سبک زندگی ایرانی اسلامی می‌تواند تا حدودی منابع انسانی را از افتادن در ورطه تبانی محفوظ نگه دارد. ایجاد محیط‌های سالم در باشگاه‌ها و ترویج سبک زندگی محلی براساس آرمان‌های اخلاقی و اسلامی می‌تواند از طریق رسانه، الگوهای مناسب و مشوق‌های درونی و بیرونی تاثیر گذار باشد؛ همچنین از دیگر مولفه‌های شناسایی شده، نابرابری‌های اجتماعی بود که با نتایج چی.نگ چانگ (۲۰۰۸) و پارک و همکاران (۲۰۱۹) همسو بود. در واقع این نابرابری‌ها که طیف وسیعی را در برمی‌گیرد، می‌تواند فرد را به سمت انحرافات سوق دهد. هر چند بهبود وضعیت نابرابری اجتماعی را در چند حیطه اقتصادی، مذهبی، جنسیتی و قومیتی میتوان بسط داد، اما در رابطه با تبانی بهبود درآمد و عدالت استخدامی (گودرزی، ۲۰۱۱) که با تبانی و راهبرد شناسایی شده ارتقای اجتماع از طریق بسط عدالت سنخیت بیشتری دارد، می‌تواند به کاهش شمار تبانی‌ها کمک نماید؛ همچنین نظارت‌ها با نتایج نوسا و یوآریا^۱ (۲۰۱۶) و وارف^۲ (۲۰۱۶) همسو بود، چرا که اذعان داشت که سطح فساد در کشورهای مختلف به موارد مختلفی بستگی دارد که میزان دموکراسی، شفافیت‌های مالیاتی و قوانین دقیق دارد و در این راستا دیده بان‌های شفافیت و ضدفساد را راهی برای مبارزه با آن می‌توان پیشنهاد داد.

ذات ورزش نیز از دیگر نتایج تحقیق بود که با نتایج تاج بخش (۲۰۰۹)، والرند و همکاران (۱۹۹۷) همخوانی داشت. ورزش به عنوان پدیده‌ای اجتماعی که اکثر قریب به اتفاق جامعه با آن سر و کار دارند و علاوه بر آن ورزش فوایدی همچون تأثیرات مثبت رشد و بلوغ، افزایش آمادگی جسمانی ناشی از فعالیتی منظم، ارزش شخصی و شایستگی اجتماعی را بردارد (تاج بخش، ۲۰۰۹). ورزش موقعیتی است، برای آموزش رعایت مقررات و قراردادهای اجتماعی والدین، معلمان و مربیان باید فرصت‌ها و برنامه‌هایی فراهم کنند که ارزش‌های اجتماعی مثل همکاری، کار گروهی و ارزش‌های اخلاقی مثل راستی را به راحتی به آنها بیاموزند. بنابراین انتظار می‌رود، هر ورزشکار، مربی و تماشاچی تحت شرایط برد و باخت، به دیگری احترام گذاشته صادق، مسئولیت پذیر و جوانمرد باشد؛ همچنین پیروز شدن فقط مهمترین چیز نیست که این گفته مثال خوبی برای فاصله گرفتن توسعه اخلاقی از مفهوم پیروز شدن است، به طوری که مقصد جایگزین سفر می‌شود و به این ترتیب پاداش ذاتی مشارکت در ورزش کمرنگ شده یا نفی می‌شود و در این صورت نه تنها بردن بازی تنها هدف مشارکت ورزشکار و مربی می‌شود، بلکه معیار

1. Nwosu and Ugwuera

2. Warf

قضاوت نیز تلقی خواهد شد. این طرز تلقی، آموزش اخلاقی افراد از طریق فعالیت ورزشی را دشوار می‌سازد؛ زیرا گرایش به رقابت و پیروزی لازمه این فعالیت‌هاست (سجادی و مرادیان، ۲۰۰۷). به هر حال دیدگاه تجاری ورزش حرفه‌ای و بردخواهی و موفقیت طلبی بازی‌های بین‌المللی به اضافه محرک‌های مالی و انتظارات عمومی موجب شده است که بسیاری از کشورها نه تنها به سلامت ورزشکاران اهمیتی ندهند، بلکه حتی به بسیاری از اصول اخلاقی نیز پایبندی نشان ندهند. در این رابطه می‌توان به بروز مسائلی چون دوپینگ، خشونت و یا کم شدن پوشش ورزشی اشاره کرد که نشانه نفی ارزش‌های انسانی است و باعث حذف اعتقادات و آیین‌ها از گردونه رقابت‌ها می‌شود.

در نهایت یک ورزشکار یا مربی حرفه‌ای در ابتدا باید با توجه به ارتقای روحیات حرفه‌ای اخلاق مدارانه به کاهش موقعیت‌های انحراف در ورزش کمک نماید؛ همچنین ساختار باشگاه و لیگ‌های ورزشی باید امکان و فرصت‌های تبانی را با ایجاد ساختارهای شفاف مالی و توسعه فرهنگ‌های اسلامی و ایرانی محدود نماید. در ادامه این فرهنگ‌ها و ارزش‌ها و ساختارهای جامعه است که باید به رویکرد ضدتبانی ارج دهد تا به تدریج ورزش پاک به حسن اعتماد جامعه منجر و باعث رشد بیشتر سلامتی و توسعه اجتماع گردد.

منابع

- Aquilina, D., & Chetcuti, A. (2014). Match fixing: The case of Malta. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 6(1), 107–128.
- Balsdon, E., Fong, L., & Thayer, M. A. (2007). Corruption in college basketball? Evidence of tanking in postseason conference tournaments. *Journal of Sports Economics*, 8(1), 19-38.
- Van Rompuy, B. (2016). The role of the betting industry. *Global Corruption Report: Sport*, 236-41.
- Blair, K. (2018). The 2012 Olympic badminton scandal: Match-fixing, code of conduct documents, and women's sport. *The International Journal of the History of Sport*, 35(2-3), 264-276.
- Carpenter, K. (2012). Match-Fixing in London Olympic Year Scandals, Lessons & Policy Developments. *Solicitor, LLP & LawInSport*. <https://www.lawinsport.com/topics/anti-corruption/item/match-fixing-scandals-lessons-policy-developments-2012-13-part-1>
- Chappelet, J. L. (2015). The Olympic fight against match-fixing. *Sport in Society*, 18(10), 1260–1272.
- Cayli, B. (2013). Using Sports Against the Italian Mafia: Policies and Challenges on the Path of Cultural Renewal. *Sociology of Sport Journal*, 30(4): 435-466.
- Cheung, H. Y., & Chan, A. W. (2008). Corruption across countries: Impacts from education and cultural dimensions. *The Social Science Journal*, 45(2), 223-239.
- Costa, J. (2018). The globalised network of a dirty game: match-fixing, illegal betting, and transnational organised crime in Italian football. *Global Crime*, 19(2), 125-145.
- Council of Europe. (2011). Recommendation CM/Rec (2011)10 of the Committee of Ministers to Member States on Promotion of the Integrity of Sport against Manipulation of Results, Notably Match-fixing. Council of Europe. https://www.coe.int/t/dg4/epas/resources/texts/CM_Rec_2011_10_en.pdf (accessed October 5, 2015).
- Goodarzi, M., Ghorbani, M. H., Poursoltani, H., & Safari, H. R. (2011). The Study of Factors Affecting the Occurrence and Growth of Administrative and Perceived Corruption and Its Control Methods in Iranian Sports Organizations. *Sports Management Studies*, 10, 39-56. (Persian)
- Gorse, S., & Chadwick, S. (2009). Corruption in Sport: Implications for Sport Marketing. Working Paper Series No. 9. Coventry: The Centre for the International Business of Sport.
- Haberfeld, M. R., & Sheehan, D. (Eds.). (2013). Match-fixing in international sports: Existing processes, law enforcement, and prevention strategies. Springer Science & Business Media.
- Hill, D. (2015). Jumping into fixing. *Trends in Organized Crime*, 18(3), 212-228.

- Hill, D. (2009a). To fix or not to fix? How corruptors decide to fix football matches. *Global Crime*, 10(3), 157-177.
- Hill, D. (2009b). how gambling corruptors fix football matches. *European Sport Management Quarterly*, 9(4), 411-432.
- Huggins, M. (2018). Match-fixing: A historical perspective. *The International Journal of the History of Sport*, 35(2-3), 123-140.
- Khabiri, M. (2004). Comparison of the status of professional football league clubs with UEFA criteria and selected clubs from Japan, South Korea, UAE and Turkey. Research Project Report, Research Institute of Physical Education and Sports Sciences of the Ministry of Science, Research and Technology. **(Persian)**
- Kihl, L. A., Skinner, J., & Engelberg, T. (2017). Corruption in Sport: Understanding the Complexity of Corruption. *European Sport Management Quarterly*, 17(1), 1-5.
- Lamont, M., Hing, N., & Gainsbury, S. (2011). Gambling on sport sponsorship: A conceptual framework for research and regulatory review. *Sport Management Review*, 14(3), 246-257.
- Lash, C. (2018). 'The Whole of Poland Saw It, and You Gentlemen are Blind': Match-Fixing in Polish Football—A Case Study from 1993. *The International Journal of the History of Sport*, 35(2-3), 216-230.
- Lastra, R., Bell, P., & Bond, C. (2016). Sports betting-motivated corruption in Australia: an understudied phenomenon. *International Journal of Social Science Research*, 4(1), 61-82.
- Lux, S., Lamont, B. T., Ellis, K. M., Ferris, G. R., & Muchira, J. (2016). Developing and utilizing efficient ties in entrepreneurial networks in Africa. *Africa Journal of Management*, 2(1), 73-92.
- Maennig, W. (2005). Corruption in international sports and sport management: Forms, tendencies, extent and countermeasures. *European Sport Management Quarterly*, 5(2), 187-225.
- Miller, D. M. (1980). Ethics in sport: Paradoxes, perplexities and a proposal. *Quest*, 32(1), 3-7.
- Masters, A. (2015). Corruption in sport: From the playing field to the field of policy. *Policy and Society*, 34(2), 111-123.
- Ramos, M. R., & Moriconi, M. (2018). Corruption in Latin America: stereotypes of politicians and their implications for affect and perceived justice. *Social Psychological and Personality Science*, 9(2), 111-122.
- Moriconi, M. (2018). The official football match-fixing prevention discourse as a cognitive limitation (the cases of Iberian countries). *Soccer & Society*, 19(2), 271-287.
- Moriconi, M., & Almeida, J. P. (2019). Portuguese Fight against Match-Fixing: Which Policies and What Ethic? *Journal of Global Sport Management*, 4(1), 79-96.
- Najafi Klouri, M., Goodarzi, M., Farahani, A., & Bidhandi Ismaili, H. (2012). Factors Affecting Corruption in Sports Organizations (Case Study of Administrative Corruption in the Football Federation of the Islamic Republic of Iran). *Harakat Sports Management Magazine*, 14, 122-109. **(Persian)**
- Nowy, T., & Breuer, C. (2017). Match-fixing in European grassroots football. *European sport management quarterly*, 17(1), 24-44.
- Nwosu, O. C., & Ugwuera, E. (2016). Nigerian football federation, corruption and development of football in Nigeria. *International Journal of Physical Education, Sports and Health*, 3(1), 376-382.
- Numerato, D. (2009). The media and sports corruption: An outline of sociological understanding. *International Journal of Sport Communication*, 2(3), 261-273.
- Peurala, J. (2013). Match-manipulation in football—the challenges faced in Finland. *The International Sports Law Journal*, 13(3-4), 268-286.
- Park, J. H., Choi, C. H., Yoon, J., & Girginov, V. (2019). How should sports match fixing be classified? *Cogent Social Sciences*, 5(1), 1-11.

- Parsamehr, M. (2016). Professional sport, business or ethics. Hamshahri newspaper, available on 1/10/1395 at: <http://vista.ir/article/229203> (Persian)
- Rahmati, M. M. (2007). Sociological Reflection on the Commercialization of Sports. *Harakat*, 32, 186-161. (Persian)
- Razmara, T., Yektayar, M., Nazarvisi, H., & Abedi, S. (2015). Administrative Corruption in Sports Organizations: Factors Affecting the Origin, Development and Control Roads. First National Conference on New Achievements in Physical Education and Sports Sciences, Chabahr International University. (Persian)
- Razzaqi, M. E., Ramezani Nejad, R., & Mehrabi, G. H. (2014). Study of the Dimensions Affecting Corruption in Football. *New Approaches in Sports Management*, 2(7), 41-52. (Persian)
- Sajjadi, N., & Moradian, K. (2007). *Pahlavan Zendegi, Pahlavan Jahan*. Tehran: Zurkhaneh International Sports Federation Publications. (Persian)
- Spapens, T., & Olfers, M. (2015). Match-fixing: The current discussion in Europe and the case of the Netherlands. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 23(4), 333-358.
- Schneider, F. (2004). The Size of the Shadow Economies of 145 Countries all over the World: First Results over the Period 1999 to 2003. IZA Discussion Papers, No. 1431, Institute for the Study of Labor (IZA), Bonn.
- Tan, C. W., Pan, S. L., & Lim, E. T. K. (2005). Towards the restoration of public trust in electronic governments: A case study of the e-filing system in Singapore. In *Proceedings of the 38th Annual Hawaii International Conference on System Sciences* (pp. 126c-126c). IEEE.
- Tzeng, C. C., Lee, P. C., & Tzeng, G. H. (2020). It's not all about money: the code of brotherhood has a role to play in match-fixing. *Sport in Society*, 23(12), 1926-1944.
- Vallerand, R. J., Briere, N. M., Blanchard, C., and Provencher, P. (1997). Vallerand, R. J., Brière, N. M., Blanchard, C., & Provencher, P. (1997). Development and validation of the multidimensional sportspersonship orientations scale. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 19, 197-206.
- Van Der Hoeven, S., De Waegeneer, E., Constandt, B., & Willem, A. (2020). Match-fixing: Moral challenges for those involved. *Ethics & Behavior*, 30(6), 425-443.
- Warf, B. (2019). Geographically uneven landscapes of Asian corruption. In *Global corruption from a geographic perspective* (pp. 143-193). Springer, Cham.
- Woźniak, W. (2018). Match-Fixing in Polish Football: Historical Perspectives and Sociological Interpretations. *The International Journal of the History of Sport*, 35(2-3), 247-263.
- Zare, A., Heydarinejad, S., & Shirali, R. (2016). The impact of the mass media on controlling corruption in football. *Communication Management in Sports Media*, 3(12), 13-26. (Persian)

به این مقاله این گونه استناد کنید:

ملاتی، مینا و افروزه، محمد صادق. (۱۳۹۹). شنا سایی علل گرایش به تبانی منابع انسانی و راهبردهای مبارزه با آن در ورزش. نشریه مدیریت منابع انسانی در ورزش، ۸ (۱)، ۱۴۵-۱۶۱.
